

1984, 19. ledna – Sdělení VONS č. 354 „Zatčení tří slovenských katolíků“ o zadržení Branislava Borovského, Alojze Gabaje a Tomáše Konce na československo-polských hranicích a jejich uvěznění v polském Tarnově.

Dne 12. 12. 1983 byli bezpečnostními orgány zadrženi v pohraniční oblasti okresu Poprad tři katolíci: dvacetiletý Tomáš Konc, student strojní fakulty SVŠT v Bratislavě, devatenáctiletý Bronislav¹ Borovský, student chemicko-technologické fakulty SVŠT v Bratislavě, a třiadvacetiletý Alojz Gabaj, dělník Vodohospodářských staveb v Bratislavě.²

Příslušníci StB z Bratislavy navštívili příbuzné zatčených a ústně jim sdělili, že všichni tři jsou ve vazbě v Košicích. Příbuzným Tomáše Konce sdělila GP SSR písemně, že je obviněn z opuštění republiky (§ 109 tr. z.) a nachází se ve vazbě v Polsku; později se potvrdilo, že jde o věznic v Tarnově.³ Dále se v oznámení v této souvislosti píše o pašovaném zboží. Pokládá prokuratura za pašované zboží náboženskou literaturu, kterou mohli zadrženi u sebe mít? Obvinění z překročení státní hranice je nevěrohodné, protože v uvedené oblasti se nacházejí stezky, přístupné podle dohody čl. i polským občanům. Zůstává záhadou, jak se všichni tři, resp. Tomáš Konc, dostali do vazby v Polsku.⁴

V dosavadním postupu policejních a justičních orgánů je příliš mnoho nejasností. Vzniká důvodné podezření, že případ je dalším záměrným zásahem do života slovenských katolíků, kteří ve snaze po náboženském vzdělání hledají své vlastní cesty.⁵

Informace o Chartě 77, r. 7, 1984, č. 1, s. 12.

POZNÁMKY

¹ Správně Branislav.

- ² Výše uvedený incident vyvolal zájem Státní bezpečnosti o tři mladé katolíky. K osobě Branislava Borovského zaregistrovalo 5. oddělení 2. odboru Správy StB Bratislava 1. 2. 1984 svazek prověřované osoby (5. 6. 1984 byl přeregistrován na osobní) pod krycím jménem „Turista“, reg. č. 29279, 13. 9. 1985 byl přeregistrován pod reg. č. 31877 a 19. 11. 1985 ukončen pod arch. č. SR-77724. K osobě Alojze Gabaje zaregistrovalo 5. oddělení 2. odboru Správy StB Bratislava 1. 2. 1984 svazek prověřované osoby (5. 6. 1984 byl přeregistrován na osobní) pod krycím jménem „Lužan“, reg. č. 29282, ukončen byl 8. 7. 1987 pod arch. č. SR-88246. K osobě Tomáše Konce zaregistrovalo 5. oddělení 2. odboru Správy StB Bratislava 1. 2. 1984 svazek prověřované osoby (5. 6. 1984 přeregistrován na osobní) pod krycím jménem „Kamelot“, reg. č. 29281 (13. 11. 1985 přeregistrován na reg. č. 019815, u OVKR 5949 Pezinok, 13. 2. 1987 změna na reg. č. 36037, ukončen byl 8. 7. 1987 pod arch. č. SR-88246). Všechny spisy se dnes nacházejí in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Zvázky rozpracovaných osob.
- ³ Českým ekvivalentem pro název města Tarnów je Tarnov.
- ⁴ Borovský, Gabaja a Konc byli zatčeni polskými pohraničníky padesát metrů od hranic. Byli vyšetřováni prokuraturou ve městě Nowy Sacz pro trestný čin nelegálního překročení hranic. Dne 16. 12. 1983 byli umístěni do vazby do věznice v Tarnově. Viz Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis k případu Branislava Borovského, Alojze Gabaje a Tomáše Konce, sign. V 17176. Ve vyšetřovacím spisu jsou i materiály polské strany, včetně fotodokumentace zabavené literatury.
- ⁵ K případu Branislava Borovského, Alojze Gabaje a Tomáše Konce viz dále sdělení VONS č. 371, 386, 403, 425, 432, 451 a 458, dokumenty č. 374, 389, 406, 428, 435, 454 a 461. Dále viz ČARNOGURSKÝ, Ján: *Väznili ich za vieru*, Bratislava 1990, s. 106–111; též vzpomínky jednoho z trestně stíhaných katolíků Tomáše KONCE: *Spomienky po 25 rokoch na exilovú náboženskú literatúru*, *Pamäť národa* 5, 2009, č. 1, s. 82–83. Koncův „Deník z väzenia“ pak viz online: <http://www.kapucini.sk/userdata/Image/P.Tomas.somienky%20z%20komunizmu.pdf> [28. 2. 2014]. Na okolnosti zatčení, několikaměsíční vazby v Polsku i o solidaritě rodin, přátel, disentu i ze zahraničí vzpomíná Konc v rozhovoru pořizovaném Mariannou Bublavou v rámci projektu oral history Ústavu pamäti národa „Svedkovia z obdobia neslobody“, dostupné online: <http://www.upn.gov.sk/filmy/tomas-konc-1963> [28. 2. 2014].